

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Čechoslovan**

Vydavatel: **V. Švihovský**

Vydáváno v letech: **1911-[1918], 1911, 18.03.1911**

Číslo ročníků: **1, 6**

Číslo výtisků: **1, 6**

Datum vydání čísla: **18.03.1911**

Identifikátor ISSN: **2414-9373**

Stránky: ,

České osady na Rusi.

1. Jméno osady a kde se nalézá (újezd, gubernie)?

2. Kdy a kým byla založena?

3. Je-li ryze česká nebo smíšená a kolik čítá českých rodin?

4. Jak velký je počet českého obyvatelstva (mužského a ženského pohlaví).

5. Kolik půdy zakoupili první přistěhovalci a kolik jí má osada nyní (v desjatinách)?

6. V jakém stavu byla půda dřív a jaká je její dnešní výnosnost? Co stála desjatina tehdy a co stojí nyní?

7. Jaká hospodářská odvětví jsou v osadě převážně zastoupena a co se nejvíce pěstuje (obilí, chmel, dobytek, sadařství, zelinářství)?

8. Na jakém stupni je hospodářství: a) používá-li se umělých hnojiv, v jakém množství; b) jak mnoho je hospodářských strojů: žacíh, sečích, mlátičích a j.?

9. Jsou-li v osadě obchodníci (čím obchodují), živnostníci (hospodští, řezníci, pekaři), řemeslníci (kováři, obuvníci, truhláři a j.); kolik je jich?

10. Jaké jsou v osadě továrny a závody (na hospodářské stroje, slévárny, pivovary, mlýny, cihelny a j.), jak jsou velké a kolik dělníků zaměstnávají?

11. Jaké jsou majetkové poměry v osadě? Jaká je průměrná zámožnost?

12. Jaké jsou poměry školské v osadě: a) Je v osadě ministerská škola? b) vyučuje se v ní pouze rusky nebo též česky? kolik má tříd a českých žáků? c) chodí všechny české děti do školy?

13. Jaký je stupeň vzdělání v osadě: a) umějí všichni osadníci číst a psát: v jednom nebo ve dvou jazycích, a ve kterých? c) jsou-li negratolní ve vesnici a jak velký je jejich počet? d) jsou-li v osadě Češi, jejichž děti navštěvují střední nebo vysoké školy?

14. Jaké jsou poměry náboženské v osadě: a) je osada pravoslavná, katolická, protestantská nebo smíšená? b) je-li osada pravoslavná, kdy přijali Češi pravoslavi? Je-li osada smíšená, kolik Čechů se hlásí k tomu či onomu vyznání?

15. Kolik čtenářů českých knih a časopisů je v osadě? Jaké časopisy a knihy se vůbec v osadě odebírají?

16. Jsou-li v osadě spolky a jaké (čtenářské, hospodářské, hasičské, divadelní a jiné)? Udejte podrobně, jak dlouho již trvají, jaký je počet jejich členů a jakou činnost vyvíjejí?

17. Jaký je vliv Čechů na hospodářský vývoj místního ruského obyvatelstva? Pokud lze, udejte příklady, kdy ruští rolníci vzdělávají pole dle českého způsobu, zavádějí hospodářské

stroje, pěstují lepší druhy hospodářských plodin (jakých) a dobytka, věnují pozornost sadařství a t. d. Ukažte na rozdíl mezi hospodářstvím ruských rolníků, sousedících s Čechy, a těch, kteří žijí dále.

D O P I S Y .

Kavkazští Čechové.

Teprve nyní po vyjítí prvních čísel „Cechoslovana“ vidíme, jak prospěšno je nám ruským Čechům mít svůj časopis. My zde na Kavkaze, neměli jsme ani zdání o tom, že jest česká osada Novohrady v Bessarabii, nebo že jsou české chaty až za Urálem a jinde. Naopak zas asi mnohým krajanům nebylo nic známo o nás, ač tvoříme několik celých vesnic ryze českých. Jsou to zde na Novorossijsku: Kirilovka, mající nyní již 50 dvorů, Methodějovka, mající 25 dvorů, Vladimirovka s 28 dvory. Dále na pobřeží okolo Anapy jest Pavlovka se 30 dvory, Varvarovka s 35 dvory, a na samém jihu nedaleko Tuapse jsou české vesnice Sežeb s 20 dvory, Tekops s 25 dvory. Pod samým Kavkazským pohořím leží poselok Aderbijevka s 15 dvory a u samého Tuapse Georgievské chutory s 25 dvory. Kromě těchto ryze českých vesnic jsou kolem samého Novorossijska roztroušeny české chutory a dáči. Podle zběžného odhadu žije nás zde v Cernomořské gubernii daleko přes 2000 duší boдрého selského lidu, nepočítaje v to Čechy žijící ve městech Novorossijsku, Anapě, Tuapse a Gendžiku jakožto obchodníci, řemeslníci, úředníci a t. d. Také v sousední Kubánské oblasti žijí krajané, a sice okolo Mingrelské stanice je 20 dvorů, okolo Krymské stanice 7 dvorů, a nedaleko města Majkopu 15 dvorů českých. Většina těchto žijí zde jako vlastníci na zakoupených pozemcích, jen někteří z nich jsou nájemci poměšické země. S těmito bude Čechů na Kavkaze na 3.500 duší.

Všechny zmíněné osady byly zde založeny v letech 1868—1870 na půdě odňaté Cerkesům.

Bazary v Novorossijsku i Anapě a zvláště časté koňské trhy anapské jen se hemží Čechy. Český jazyk zaznívá všude, v kavárnách, krámech i pivnicích. My můžeme směle říci, že nás neporušují, naopak my jaksí mimovolně počestujeme své sousedy. Každý obchodník, jest-

18. Jaký je vzájemný poměr mezi Čechy a domorodým obyvatelstvem: a) žijí-li navzájem v přátelství nebo bývají-li třenic; b) jsou-li smíšené snatky a kolik?

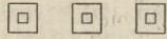
li i neumí česky plyně mluvit, alespoň všemu rozumí. Většina Čechů, zvláště starších, mluví pouze česky — a jde to. Mile je slyšet, jak Arméni, Řekové i Gruzini, kteří zde převládají, mluví česky. Často vás překvapí takováto věc. Přijedete do velké daleké kozácké stanice v Kubánské oblasti. Pojednou k vám přijde kozák jako jedle a nejkrásnější češtinou: „Pozdrav Pán Bůh, strejčku! Odkud pak jste? jak se tam máte?“ Divíte se, odkud umí česky. „A já“, odpovíá kozák, „sloužil jsem mezi Čechy za mladých let, než mne vzali na vojnu, a nezapomněl jsem dosud“. Kozák umí i české písně a spustí najednou: „Ať se pingl hází“, nebo „Červené pivo, české koláče“ a chlubi se, že umí i tancovat po česku. Dělá to na člověka dobrý dojem, a nejsou to ojedinělé případy. Přijde-li do české vesnice kovaný Rus, písař nebo urjadník, mluví do roka nejen on, ale i celá jeho rodina česky a my s nimi mluvíme jen česky. Také obyvatelé sousedních ruských vesnic se s námi stýkají a ačkoliv lámaně, přec jen mluví česky. Satí se podle nás a hledí dle možnosti i svá stavení a hospodářství zařizovati podle českého vzoru. Je to utěšené, že český živel zde nejen nehyne, nýbrž vtiskuje svůj ráz svému okolí. To se vysvětluje předně houževnatou povahou nás Čechů z jižních Čech (od Budějovic, Hluboké, Vodňan a Klatov) a za druhé tím, že naše vesnice jsou čistě české, nikde není smíšeného obyvatelstva, a tak jsou to malé tvrže české národnosti i zvyků. Manželství uzavírají se jen a jen mezi Čechy; mnozí osadníci zřídka kdy přijdou do města a neumí ani rusky. Výjimku tvoří toliko Češi, pracující v novorossijských továrnách. Ti se brzy poruší a přijímají mravy i nemravy svých ruských soudruhů, se kterými jsou stále ve styku.

Naše kavkazské vesnice podávají bohatý materiál pro národní práci, ale cesta bude trnitá, neboť ačkoliv jsme zachovali svůj jazyk, národního sebevědomí, národní uvědomělosti je u nás málo. O nějakém spolku nebo knihovně, o české knize

nebo časopisu není, až na nepatrné výjimky, ani potuchy. To se dá objasnit částečně perným dobýváním živobytí na zdejších kamenitých horách, částečně pak zanedbáním v národním ohledu hned z počátku přesídlení, kdy naši předáci hleděli si jen získání svých vlastních výhod, při čemž národní otázka zů-

stávala stranou. Kromě toho i státní správa hleděla vždy nedůvěřivě na každá sdružování a kladla mu překážky hned z počátku. Snad se to podaří našemu novému pokolení, až zde bude česká škola s českým učitelem. Odtud, z naší školy musí nám vyjít posila.

Jos. Tender.

Doma i v cizině.

K rusko-čínskému sporu.

Spor tento, který trval od 2. února a o němž se myslelo, že bude muset být rozhodnut válkou, byl v poslední chvíli rozřešen smírně. Po dvoudenních poradách se čínská vláda rozhodla vyhovět i v šem ruským požadavkům, protože uznala, že Čína není připravena k válce. Z Vladivostoku se oznamuje, že čínská vláda potlačuje nyní agitaci za ozbrojení lidu proti Rusku. — Podle všeho se však chce Čína připravit pro budoucí časy, neboť z Pekingů byl rozeslán provinciálním vládám rozkaz, aby se co možná pospíšilo s vycvičením vojska. — Zahraniční listy vykládají příčinu dřívější neústupnosti čínské vlády tím, že jistá, (možno lehece uhodnotit která) evropská velmoc jí k tomu radila tvrdit, že Rusko nebude stát na splnění svých požadavků. Nyní se jí ovšem může čínská vláda poděkovat za své ponížení.

Ve Vladivostoku byla zpráva o ústupu Číny přijata nepříliš vesele, neboť obyvatelstvo je přesvědčeno, že Čína se podvolila Rusku jen proto, že není připravena k válce, a že v příhodném okamžiku zahájí válku, která se pokládá za nevyhnutelnou.

Rozpuštění rakouského parlamentu. Vzhledem k obstrukci slovanských poslanců byl vyhlášen císařský patent, kterým se rozpouští parlament a naznačují nové volby na měsíc červen. Některé listy sdělují, že v době, kdy sněmovna nebude zasedat, bude na základě § 14. vydáno nejvyšší nařízení o urovnání národnostní otázky v Čechách. Nemysleme, že koruna by zašla tak daleko, aby otázky tak vážné řešila byrokratickým způsobem. Kdyby se to však stalo, je těžko doufat, že by mezi Čechy a Němci nastal trvalý mír. Ten musí spočívat na vzájemné dohodě obou národností a ne na nařízení s hora.

Spor zemského výboru král. českého s vládou. Naši rozmilí němečtí sousedé v Čechách postavili si hlavu a nechtějí dopustit, aby

český sněm se zabýval životními otázkami hospodářskými, pokud Češi nepřistoupí na jejich požadavky politické, směřující k rozdělení staroslavného království na část českou a německou. Ježto k něčemu podobnému Cechové nikdy svoliti nemohou, maří Němci již dlouhou dobu sněmovní zasedání svou svévolnou obstrukcí. Tím se stalo, že letos nemůže být vybrána pívni dávka, která vynášela zemi několik milionů korun ročně, a nemohou být odkryty nové prameny zemských příjmů. Zemský výbor chtěl blíže se nedostatku v pokladně odpomoci tím, že zvýšil zemskou přírážku o 10 procent. Avšak vláda odepřela své schválení tomuto usnesení a tak se země ocitla ve velmi těžkém postavení. Musely se provésti velké škrtky v rozpočtu, čímž byly postiženy dokonce i školy. Všechno namáhání povolaných činitelů přiměti vládu k povolnosti rozbíjí se dosud o její snahu pomoci svým jednáním Němcům, kteří tak chtějí Čechy v pravém slova smyslu vyhladověti. Nyní zemský výbor usnesl se požádati opět vládu o předložení svého rozhodnutí císaři k podpisu a celá česká veřejnost zvědavě očekává, jak se vláda rozhodne.

Kolonisace polských krajů Němci. Podle zpráv kolonizační komise v Poznani bylo r. 1910 vládou získáno v západním Prusku 14.898 hektarů půdy za 16½ milionu marek. Z nich 1.356 hektarů bylo koupeno od Poláků a na nich byli usazeni němečtí osadníci, vrátivší se z Ruska.

Nepokoje v Albanii. Ozbrojení Albánci zmocnili se několika pohraničních tvrzi. Turecká posádka částečně zahynula v boji, částečně se probíla do Macedonie. Tyto události velice znepokojují politické kruhy, zejména proto, že se sběhly ne daleko černo-horských hranic. — Stále se opakující srážky v Albanii ukazují, že očekávané arnautské povstání počíná. Turecko obviňuje nespravedlivě Černou Horu, že podporuje povstalece.

Srážka Poláků s Čechy. V Moravské Ostrově strhla se krvavá srážka Poláků i Čechy, jejíž příčinou byla nespokojenost výsledkem sčítání lidu. Vůbec česko-polské styky na Moravě a ve Slezku se v poslední době bohužel zhoršily.

První ženský poslanec. Norský sněm čítá mezi svými členy první ženu-poslance. V zasedání dne 22. března pronesla slečna Rodstatova první svou řeč, v níž se sice prohlásila stoupenkyní míru a smířčích soudů, ale přece přislíbila hlasovati pro vojenský rozpočet, jehož základem je sebeobrana.

Co čísti?

V Petrohradě počal loni vycházeti měsíčník „Славянскій миръ“, věnovaný otázkám veškerého Slovanstva za účelem sblížení všech slovanských národů na poli kulturním a hospodářském při úplné jejich rovnosti a svobodě. Ze zasláného nám prvního ročníku vidíme, že jeho obsah je velmi zajímavý i poučný, a že zcela odpovídá širokému jeho programu. První jeho polovina je vyplněna velmi pěknými články o politickém i kulturním životě slovanských národů, druhá pak část přináší ukázky ze slovanských literatur v ruském překladu. Kromě toho k časopisu vycházejí zvláštní přílohy v oddělených knížkách; první ročník přinesl tímto způsobem překlad Jirákových „Psohlavců“ a první knihu „Knihovny vybraných slovanských spisovatelů“, v níž jsou ukázky literatury české, polské, chorvatské, srbské a slovinské.

Vítáme vřele tento nový literární podnik slovanský a doporučujeme jej všem, kdo zajímají se o kulturní a literární život slovanských národů. Za nepatrnou cenu 2 rub. ročně najdou v něm mnoho zajímavého.

Adresa administrace: Контора журнала „Славянскій миръ“ С.-Петербургъ, типография „Надежда“, Почтамтская 13.

Sbírký a dary.

Na „Hrdličkovu nadaci“.

Obec Semiduby	10 r. — k.
P. A. Hora	2 r. — k.
P. J. Nejedlý	2 r. — k.
P. N. Selenčík	1 r. 50 k.
Dohromady	15 r. 50 k.
Dle výkazu z 2 čísla	10 r. — k.
Celkem	25 r. 50 k.